

162.

T R A K T A T

o koncytacji, postępowaniu sądowym i arbitrażu między Polską a Hiszpanją, podpisany w Madrycie dnia 3 grudnia 1928 roku.

Przekład.

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ,
MY, IGNACY MOŚCICKI,
PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ,

wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tem wiedzieć należy, wiadomem czynimy:

Dnia trzeciego grudnia tysiąc dziewięćset dwudziestego ósmego roku podpisany został w Madrycie między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Królestwa Hiszpanji Traktat o koncytacji, postępowaniu sądowym i arbitrażu wraz z Protokołem Dodatkowym, które to Traktat i Protokół Dodatkowy brzmią dosłownie jak następuje:

T R A K T A T

o koncytacji, postępowaniu sądowym i arbitrażu między Polską a Hiszpanją.

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

I

JEGO KRÓLEWSKA MOŚĆ KRÓL HISZPANJI

ożywieni pragnieniem zacieśnienia węzłów przyjaźni istniejących między Hiszpanją a Polską oraz rozstrzygania, zgodnie z najszczytniejszymi zasadami międzynarodowego prawa publicznego, sporów, które mogłyby powstać między obydwojema Krajami,

postanowili zawrzeć w tym celu ogólny Traktat arbitrażowy i wyznaczyli swymi Pełnomocnikami, a mianowicie:

Jego Eksceleńca Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej:

Jego Eksceleńcę Pana Jana PERŁOWSKIEGO, Pośła Nadzwyczajnego i Ministra Pełnomocnego Polski przy Jego Katolickiej Mości, Komandora Orderu Odrodzenia Polski, Wielkiego Krzyża Orderów Papieskich Św. Grzegorza Wielkiego i Św. Sylwestra, etc.;

Jego Królewska Mość, Król Hiszpanji:

Jego Eksceleńcę Don Miguela PRIMO DE RIVERA Y ORBANEJA, MARKIZA DE ESTELLA, Prezesa Swjej Rady Ministrów, Granda Hiszpańskiego, Generała-Porucznika Armji, odznaczonego Wielkim Krzyżem z laurem Królewskiego i Wojskowego Orderu Św. Ferdynanda, Kawalera Wielkiego Krzyża Orderów Świętej Hermenegildy, Zastugi Wojskowej i Zastugi Morskiej, Swego Szambelana czynnego i w służbie, etc.;

AU NOM DE LA RÉPUBLIQUE DE POLOGNE,
NOUS, IGNACY MOŚCICKI,
PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE DE POLOGNE.

à tous ceux qui ces Présentés Lettres verront
Salut:

Un Traité de Conciliation, de Règlement Judiciaire et d'Arbitrage avec un Protocole Additionnel y annexé ayant été signé entre le Gouvernement de la République de Pologne et le Gouvernement du Royaume d'Espagne à Madrid le trois décembre mil neuf cent vingt huit, Traité et Protocole Additionnel dont la teneur suit:

T R A I T É

de conciliation, de règlement judiciaire et d'arbitrage entre la Pologne et l'Espagne.

LE PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE
DE POLOGNE

E T

SA MAJESTÉ LE ROI D'ESPAGNE

animés du désir de resserrer les liens d'amitié qui existent entre l'Espagne et la Pologne et de résoudre, selon les principes les plus élevés du droit international public, les différends qui pourraient s'élever entre les deux Pays,

ont résolu de conclure à cet effet un Traité général d'arbitrage et ont désigné pour leurs Plénipotentiaires, savoir:

Son Excellence le Président de la République de Pologne:

Son Excellence Monsieur Jean PERŁOWSKI, Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire de Pologne, auprès de Sa Majesté Catholique, Commandeur de l'Ordre de la Renaissance de la Pologne, Grand-Croix des Ordres Pontificaux de Saint Grégoire le Grand et de Saint Sylvestre, etc.;

Sa Majesté le Roi D'Espagne:

Son Excellence Don Miguel PRIMO DE RIVERA Y ORBANEJA, MARQUIS DE ESTELLA, Président de Son Conseil des Ministres, Grand d'Espagne, Lieutenant Général des Armées, décoré de la Grand-Croix, laurée, de l'Ordre Royal et Militaire de Saint-Ferdinand, Chevalier Grand-Croix des Ordres de Saint-Herménégilde, du Mérite Militaire et du Mérite Naval, Son Gentilhomme de la Chambre en exercice et service, etc.;

KTÓRZY, po zaznajomieniu się ze swemi odnośnemi pełnomocnictwami, uznanymi za dobre i w należytej formie, zgodzili się na następujące postanowienia:

Artykuł pierwszy.

Wysokie Umawiające się Strony wzajemnie zobowiązują się załatwiać w drodze pokojowej i zgodnie z metodami przewidzianymi przez niniejszy Traktat wszystkie spory, lub zatargi jakiegokolwiek natury, które mogłyby powstać między Polską a Hiszpanją i które nie mogłyby być rozstrzygnięte zwykłymi sposobami dyplomatycznymi.

CZEŚĆ I.

Spory.

Artykuł 2.

1. Wszystkie spory między Wysokimi Umawiającymi się Stronami jakiegokolwiek bądź natury, z powodu których Strony wzajemnie zaprzeczałyby sobie pewnego prawa, i które nie mogłyby być załatwione polubownie zwykłymi sposobami dyplomatycznymi we właściwym terminie, będą poddane w celu osądzenia Stałemu Sądowi Rozjemczemu w Hadze.

2. Spory, dla których rozstrzygnięcia jest lub będzie przewidziana specjalna procedura przez inne obowiązujące między Umawiającymi się Stronami konwencje, będą załatwiane zgodnie z postanowieniami tych konwencji.

Artykuł 3.

1. Jeżeli chodzi o spór, którego przedmiot zgodnie z wewnętrznym ustawodawstwem jednej ze Stron, podlega kompetencji sądów krajowych, to Strona ta będzie mogła nie zgodzić się, aby spór ten został poddany procedurze przewidzianej przez niniejszy Traktat, zanim nie zostanie wydany we właściwym terminie prawomocny wyrok przez kompetentną krajową władzę sądową.

Artykuł 4.

1. Przed poddaniem sporu procedurze arbitrażowej, ustanowionej w art. 2 niniejszego Traktatu, będzie on mógł być, za wspólną zgodą Stron, poddany w celu koncyliacji, stałej międzynarodowej Komisji zwanej Stałą Komisją Koncyliacyjną, utworzonej zgodnie z postanowieniami niniejszego Traktatu.

Artykuł 5.

1. Stała Komisja Koncyliacyjna złożona będzie z pięciu członków. Każda ze Stron Umawiających się zamianuje dowolnie jednego komisarza i wyznaczy, za wspólną zgodą z drugą Stroną, 3-ch innych, a wśród nich Przewodniczącego Komisji. Ci trzej komisarze nie mogą być ani obywatelami Stron Uma-

LESQUELS, après s'être fait connaître leurs pleins pouvoirs respectifs, reconnus en bonne et due forme, sont convenus des dispositions suivantes:

Article premier.

Les Hautes Parties Contractantes s'engagent réciproquement à régler par voie pacifique et d'après les méthodes prévues par le présent Traité, tous les litiges ou conflits, de quelque nature qu'ils soient, qui viendraient à s'élever entre l'Espagne et la Pologne et qui n'auraient pu être résolus par les procédés diplomatiques ordinaires.

PARTIE I.

Litiges.

Article 2.

1. Tous les litiges entre les Hautes Parties Contractantes, de quelque nature qu'ils soient, au sujet desquels les Parties se contesteraient réciproquement un droit et qui n'auraient pu être réglés à l'amiable par les procédés diplomatiques ordinaires dans un délai raisonnable, seront soumis pour jugement à la Cour Permanente d'Arbitrage de la Haye.

2. Les contestations, pour la solution desquelles une procédure spéciale est ou sera prévue par d'autres conventions en vigueur entre les Parties Contractantes, seront réglées conformément aux dispositions de ces Conventions.

Article 3.

1. S'il s'agit d'une contestation dont l'objet, d'après la législation intérieure de l'une des Parties, relève de la compétence des tribunaux nationaux, cette Partie pourra s'opposer à ce qu'elle soit soumise à la procédure prévue par le présent Traité avant qu'un jugement, passé en force de chose jugée, ait été rendu, dans un délai raisonnable, par l'autorité judiciaire nationale compétente.

Article 4.

1. Avant d'être soumis à la procédure arbitrale prescrite à l'article 2 du présent Traité, le différend pourra être, d'un commun accord entre les Parties, soumis à fin de conciliation à une Commission internationale permanente, dite Commission Permanente de Conciliation, constituée conformément aux dispositions du présent Traité.

Article 5.

1. La Commission Permanente de Conciliation sera composée de cinq membres. Les Parties Contractantes nommeront, chacune, un commissaire à leur gré et désigneront, d'un commun accord, les trois autres et, parmi ces derniers, le Président de la Commission. Ces trois commissaires ne devront, ni

wiających się, ani zamieszkiwać stale na ich terytorjum lub pozostawać w ich służbie. Wszyscy trzej powinni należeć do różnych narodowości.

2. Komisarze będą mianowani na lat trzy. Jeżeli przy wygaśnięciu mandatu którego z członków Komisji nie jest uskutecznione jego zastępstwo, mandat jego uważa się za wznowiony na okres trzyletni; Strony zastrzegają sobie wszakże możliwość przelania po upływie trzyletniego terminu, funkcji Przewodniczącego na któregośkolwiek z innych członków Komisji, wspólnie wyznaczonych.

3. Członek, którego mandat wygasa podczas trwania postępowania koncyliacyjnego, uczestniczy nadal w badaniu sporu aż do ukończenia postępowania, niezależnie od faktu, że następca jego już byłby wyznaczony.

4. W razie śmierci lub ustąpienia jednego z członków Komisji Koncyliacyjnej powinno być uskutecznione zastępstwo jego na resztę okresu trwania jego mandatu i możliwie w ciągu 3-ch następnych miesięcy a w każdym razie z chwilą, gdy jakiś spór przedłożony będzie Komisji.

5. W razie, gdyby jeden z członków Komisji Koncyliacyjnej, wyznaczonych wspólnie przez Strony Umawiające się, chwilowo nie mógł wziąć udziału w pracach Komisji wskutek choroby lub jakiegokolwiek innej okoliczności, Strony porozumieją się w celu wyznaczenia zastępcy, który czasowo będzie urzędował zamiast niego.

6. Jeżeli wyznaczenie tego zastępcy nie nastąpi w okresie 3-ch miesięcy licząc od chwili czasowego zawakowania miejsca członkowskiego, należy postąpić zgodnie z postanowieniem art. 6-go niniejszego Traktatu.

Artykuł 6.

1. Stała Komisja Koncyliacyjna utworzona będzie w ciągu 10-ciu miesięcy, które nastąpią po wymianie ratyfikacji niniejszego Traktatu.

2. Jeżeli mianowanie członków mających być wyznaczonymi wspólnie nie nastąpiło w wyżej wspomnianym okresie, lub w razie zastępstwa w ciągu 3-ch miesięcy licząc od chwili zawakowania miejsca, mianowanie to powierzone będzie Mocarstwu trzeciemu, wyznaczonemu za wspólną zgodą Strony. Jeżeli w tej sprawie nie nastąpi porozumienie, każda Strona wyznaczy odrębne Mocarstwo i mianowania zostaną dokonane wspólnie przez Mocarstwa w ten sposób wyznaczone; o ile w ciągu 2-ch miesięcy, te dwa Mocarstwa nie będą mogły dojść do porozumienia, to każde z nich przedstawi tyłu kandydatów, ilu ma być wyznaczonych członków; losowanie określi, którzy z kandydatów w ten sposób przedstawionych, będą przyjęci.

Artykuł 7.

1. Sprawa będzie wniesiona do Komisji Koncyliacyjnej w drodze podania skierowanego do Przewodniczącego przez obie Strony działające za wspólną zgodą.

être ressortissants des Parties Contractantes, ni avoir leur domicile sur leur territoire, ou se trouver à leur service. Ils devront être tous trois de nationalité différente.

2. Les commissaires seront nommés pour trois ans. Si, à l'expiration du mandat d'un membre de la Commission, il n'est pas pourvu à son remplacement, son mandat est censé renouvelé pour une période de trois ans; les Parties se réservent toutefois la faculté de transférer, à l'expiration du terme de trois ans, les fonctions du Président à un autre des membres de la Commission désignés en commun.

3. Un membre, dont le mandat expire pendant la durée d'une procédure en cours, continue à prendre part à l'examen du différend jusqu'à ce que la procédure soit terminée, nonobstant le fait que son remplaçant aurait été désigné.

4. En cas de décès ou de retraite de l'un des membres de la Commission de Conciliation, il devra être pourvu à son remplacement pour le reste de la durée de son mandat, si possible dans les trois mois qui suivront et, en tout cas, aussitôt qu'un différend aura été soumis à la Commission.

5. Dans le cas où l'un des membres de la Commission de Conciliation, désignés en commun par les Parties Contractantes, serait momentanément empêché de prendre part aux travaux de la Commission par suite de maladie ou toute autre circonstance, les Parties s'entendront pour désigner un suppléant, qui siégera temporairement à sa place.

6. Si la désignation de ce suppléant n'intervient pas dans un délai de trois mois, à compter de la vacance temporaire du siège, il sera procédé conformément à l'article 6 du présent Traité.

Article 6.

1. La Commission Permanente de Conciliation sera constituée dans les dix mois qui suivront l'échange des ratifications du présent Traité.

2. Si la nomination des membres à désigner en commun n'intervenait pas dans ledit délai ou, en cas de remplacement, dans les trois mois, à compter de la vacance du siège, elle sera confiée à une Puissance tierce, désignée de commun accord par les Parties. Si l'accord ne s'établit pas à ce sujet, chaque Partie désignera une Puissance différente et les nominations seront faites de concert par les Puissances ainsi désignées. Et si, dans un délai de deux mois, ces deux Puissances n'ont pu tomber d'accord, chacune d'elles présentera des candidats en nombre égal aux membres à désigner; le sort déterminera lesquels des candidats ainsi présentés seront admis.

Article 7.

1. La Commission Permanente de Conciliation sera saisie par voie de requête adressée au Président par les deux Parties agissant d'un commun accord.

2. Podanie, po wyłożeniu pokrótce przedmiotu sporu, zawierać będzie wezwanie do Komisji o podjęcie wszelkich kroków mogących doprowadzić do pojednania.

Artykuł 8.

1. W ciągu 15 dni od daty, w której do Komisji wniesiony zostanie spór, każda ze Stron będzie mogła w celu zbadania tego sporu zastąpić członka stałego przez siebie wyznaczonego przez osobę posiadającą specjalną kompetencję w danej sprawie. Strona, która zechciałaby skorzystać z tego prawa, zawiadomi niezwłocznie Stronę drugą; ta ostatnia będzie mogła skorzystać z tego samego prawa w ciągu 15 dni od daty otrzymania przez nią zawiadomienia.

2. Każda Strona zastrzeże sobie prawo mianowania natychmiast zastępcy w celu zastąpienia czasowo stałego członka wyznaczonego przez nią, który wskutek choroby lub jakiegokolwiek innej okoliczności chwilowo nie mógłby wziąć udziału w pracach Komisji.

Artykuł 9.

1. Stała Komisja Koncyljacyjna będzie miała za zadanie wyjaśnić kwestje sporne, zebrać w tym celu wszelkie użyteczne informacje w drodze badania lub w inny sposób i starać się pojednać Strony. Będzie ona mogła, po zbadaniu sprawy, podać Stronom warunki porozumienia, które wydałoby się jej właściwe oraz wyznaczyć im termin do wypowiedzenia się.

2. Po zakończeniu swych prac, Komisja sporządzi protokół stwierdzający, stosownie do okoliczności, bądź, że Strony doszły do porozumienia oraz, jeśli zajdzie potrzeba, warunki tego porozumienia, bądź też, że Strony nie mogły być pojednane.

3. Prace Komisji powinny być ukończone, o ile Strony nie ułożą się inaczej, w terminie 6-cio miesięcznym, licząc od dnia, w którym spór wniesiony został do Komisji.

4. Jeżeli Strony nie mogłyby być pojednane, Komisja będzie mogła, o ile dwaj komisarze dowolnie mianowani przez Strony nie sprzeciwiają się, zarządzić ogłoszenie sprawozdania, zawierającego opinię każdego z członków Komisji, zanim Stały Sąd Rozjemczy, do którego spór wniesiono, wyda ostateczne orzeczenie.

Artykuł 10.

1. W braku specjalnego postanowienia przeciwnego, Stała Komisja Koncyljacyjna ustali sama swoją procedurę, która w każdym razie winna być kontradyktoryjna.

2. W sprawie badań, Komisja, jeśli nie zdecyduje o tem inaczej jednogłośnie, stosuje się do postanowień tytułu III-go (Międzynarodowe Komisje Badań) Konwencji Haskiej z 18 października 1907 r. o załatwianiu pokojowem sporów międzynarodowych.

2. La requête, après avoir exposé sommairement l'objet du litige, contiendra l'invitation à la Commission de procéder à toutes mesures propres à conduire à une conciliation.

Article 8.

1. Dans le délai de quinze jours à partir de la date où la Commission aura été saisie du différend, chacune des Parties pourra, pour l'examen de ce différend, remplacer le membre permanent, désigné par elle, par une personne possédant une compétence spéciale dans la matière. La Partie qui voudrait user de ce droit en avisera immédiatement l'autre Partie; celle-ci aura la faculté d'user du même droit dans un délai de quinze jours à partir de la date où l'avis lui sera parvenu.

2. Chaque Partie se réserve de nommer immédiatement un suppléant pour remplacer temporairement le membre permanent désigné par elle qui, par suite de maladie ou de toute autre circonstance, se trouverait momentanément empêché de prendre part aux travaux de la Commission.

Article 9.

1. La Commission Permanente de Conciliation aura pour tâche d'élucider les questions en litige, de recueillir à cette fin toutes les informations utiles par voie d'enquête ou autrement et de s'efforcer de concilier les Parties. Elle pourra, après l'examen de l'affaire, exposer aux Parties les termes de l'arrangement qui lui paraîtrait convenable et leur impartir un délai pour se prononcer.

2. À la fin de ses travaux, la Commission dressera un procès-verbal constatant, suivant le cas, soit que les Parties se sont arrangées, et, s'il y a lieu, les conditions de cet arrangement, soit que les Parties n'ont pu être conciliées.

3. Les travaux de la Commission devront, à moins que les Parties n'en conviennent différemment, être terminés dans le délai de six mois, à compter du jour où la Commission aura été saisie du litige.

4. Si les Parties n'ont pu être conciliées, la Commission pourra, à moins que les deux commissaires librement nommés par les Parties ne s'y opposent, ordonner avant même que la Cour Permanente d'Arbitrage saisie du différend ait statué définitivement, la publication d'un rapport, où sera consigné l'avis de chacun des membres de la Commission.

Article 10.

1. À moins de stipulation spéciale contraire, la Commission Permanente de Conciliation réglera elle-même sa procédure qui, dans tous les cas, devra être contradictoire.

2. En matière d'enquêtes, la Commission, si elle n'en décide autrement à l'unanimité, se conformera aux dispositions du titre III (Commissions internationales d'enquête) de la Convention de La Haye du 18 octobre 1907 pour le règlement pacifique des conflits internationaux.

Artykuł 11.

1. Stała Komisja Koncyljacyjna zbierać się będzie, o ile Strony nie umówią się inaczej, w miejscu wyznaczonym przez jej Przewodniczącego, który uni-kać wszakże będzie wyznaczania miejscowości położonej na terytorjach Wysokich Stron Umawiających się.

Artykuł 12.

1. Prace Stałej Komisji Koncyljacyjnej będą ogłaszane jedynie na mocy decyzji powziętej jedno-głośnie przez Komisję za zgodą Stron.

Artykuł 13.

1. Strony będą reprezentowane wobec Stałej Komisji Koncyljacyjnej przez agentów których zadaniem będzie pośredniczenie pomiędzy Niemi a Komisją; będą One mogły poza tem, korzystać z pomocy doradców i rzeczoznawców mianowanych przez Nie w tym celu, oraz żądać przesłuchania wszystkich osób, których świadectwo wydałoby się Im po-żyteczne.

2. Komisja będzie mogła, ze swej strony, żądać wyjaśnień ustnych od agentów, doradców i rzeczo-znawców odbydwóch Stron oraz od wszystkich osób, których stawienie się za zgodą ich Rządów Komisja uznałaby za pożyteczne.

Artykuł 14.

1. Z wyjątkiem postanowień odmiennych niniej-szego Traktatu, decyzje Stałej Komisji Koncyljacyjnej zapadają większością głosów, przyczem każdy członek rozporządza jednym głosem.

Artykuł 15.

1. Strony Umawiające się zobowiązują się ułat-wiać prace Stałej Komisji Koncyljacyjnej i w szcze-gółności dostarczać jej w możliwie jaknajszerszej mierze wszelkich pożytecznych dokumentów i infor-macji, oraz używać środków, któremi rozporządzają, aby pozwolić Komisji przeprowadzać na Ich tery-torium i zgodnie z Ich ustawodawstwem wezwanie i przesłuchanie świadków lub rzeczoznawców oraz wizje lokalne.

Artykuł 16.

1. Podczas trwania prac Stałej Komisji Koncy-ljacyjnej, każdy z komisarzy otrzymywać będzie wy-nagrodzenie, którego wysokość będzie ustalona za wspólną zgodą Umawiających się Stron.

Każda Strona poniesie swoje własne koszty i równą część wspólnych kosztów Komisji, przyczem wynagrodzenia przewidziane w ustępie 1-ym włą-czone są do kosztów wspólnych.

Article 11.

1. La Commission Permanente de Conciliation se réunira, sauf accord contraire entre les Parties, au lieu désigné par son Président qui évitera toutefois de désigner une localité située sur les territoires des Hautes Parties Contractantes.

Article 12.

1. Les travaux de la Commission Permanente de Conciliation ne sont publiés qu'en vertu d'une décision prise à l'unanimité par la Commission avec l'assentiment des Parties.

Article 13.

1. Les Parties seront représentées auprès de la Commission Permanente de Conciliation par des agents ayant pour mission de servir d'intermédiaire entre elles et la Commission; elles pourront, en outre, se faire assister par des conseils et experts nommés par elles à cet effet, et demander l'audition de toutes personnes dont le témoignage leur paraîtrait utile.

2. La Commission aura, de son côté, la faculté de demander des explications orales aux agents, conseils et experts des deux Parties, ainsi qu'à toutes personnes qu'elle jugerait utile de faire comparaître avec l'assentiment de leurs Gouvernements.

Article 14.

1. Sauf dispositions contraires du présent Trai-té, les décisions de la Commission Permanente de Conciliation seront prises à la majorité des voix, cha-que membre disposant d'une voix.

Article 15.

1. Les Parties Contractantes s'engagent à faci-liter les travaux de la Commission Permanente de Conciliation et, en particulier, à lui fournir, dans la plus large mesure possible, tous documents et infor-mations utiles, ainsi qu'à user des moyens dont elles disposent pour lui permettre de procéder sur leur territoire et selon leurs législations à la citation et à l'audition de témoins ou d'experts et à des trans-ports sur les lieux.

Article 16.

1. Pendant la durée des travaux de la Com-mission Permanente de Conciliation, chacun des com-missaires recevra une indemnité dont le montant se-ra arrêté d'un commun accord entre les Parties Con-tractantes.

2. Chaque Partie supportera ses propres frais et une part égale des frais communs de la Commis-sion, les indemnités prévues à l'alinéa premier étant comprises parmi ces frais communs.

Artykuł 17.

1. W braku porozumienia o skierowanie sporu do Stałej Komisji Konkyljacyjnej, lub w razie gdy, pomimo podobnego porozumienia, nie doszło do pojednania przed Stałą Komisją Konkyljacyjną, spór wniesiony będzie do Stałego Sądu Rozjemczego zgodnie z postanowieniami art. 2-go niniejszego Traktatu.

2. W tym wypadku zarówno jak i wtedy, gdy nie zwrócono się uprzednio do Stałej Komisji Konkyljacyjnej, Strony ułożą za wspólną zgodą kompromis o wniesieniu sporu do Stałego Sądu Rozjemczego i o wyznaczeniu arbitrów. Kompromis jasno określać winien przedmiot sporu, kompetencje, które mogłyby być nadane Sądowi Rozjemczemu oraz wszelkie inne warunki postanowione między Stronami. Kompromis będzie zawarty w formie oddzielnego układu, który będzie podlegał ratyfikacji obydwóch Rządów.

3. Sąd Rozjemczy, któremu przekazano orzeczenie w sporze, będzie posiadał kompetencje do interpretowania warunków kompromisu.

4. Jeżeli kompromis nie będzie ułożony w ciągu 3-ch miesięcy licząc od dnia, w którym jedna ze Stron będzie urzędowo powiadomiona przez drugą o żądaniu arbitrażu, Strony utworzą Trybunał specjalny, który z samego prawa ułoży warunki kompromisu.

Trybunał specjalny utworzony będzie w sposób następujący:

Każda Strona zamianuje dwóch arbitrów, z których jeden winien być wzięty z listy członków Stałego Sądu Rozjemczego i wybrany z wyłączeniem swych obywateli i tych, którzy byli wyznaczeni przez nią jako członkowie wspomnianego Sądu. Arbitrzy w ten sposób wyznaczeni wybiorą wspólnie Przewodniczącego Trybunału. W razie równości głosów, Prezydent Związku Szwajcarskiego proszony będzie o dokonanie niezbędnej nominacji.

5. Procedura jaka ma być stosowana będzie ta, która przewidziana została przez Konwencję Haską z 18 października 1907 r. o załatwianiu pokojowem sporów międzynarodowych.

CZĘŚĆ II.

Zatargi.

Artykuł 18.

1. Wszelkie kwestje, co do których Wysokie Strony Umawiające się byłyby w sporze, nie mogąc załatwić ich zgodnie zwykłymi sposobami dyplomatycznymi, których rozstrzygnięcie nie mogłoby być osiągnięte w drodze orzeczenia arbitrażowego jak to jest przewidziane przez art. 2-gi niniejszego Traktatu i dla których inna procedura załatwienia nie byłaby już przewidziana przez Traktat lub Konwencję obowiązujące między Stronami, będą przedłożone Stałej Komisji Konkyljacyjnej.

2. W braku porozumienia między Stronami co do złożenia podania do Komisji, każda ze Stron będzie mogła wnieść sprawę sporną bezpośrednio do wspomnianej Komisji, uprzedzając o tem na miesiąc naprzód.

Article 17.

1. À défaut d'un arrangement portant le litige devant la Commission Permanente de Conciliation et, dans le cas d'un semblable arrangement, à défaut de conciliation devant la Commission Permanente de Conciliation, la contestation sera soumise à la Cour Permanente d'Arbitrage, suivant les stipulations de l'article 2 du présent Traité.

2. Dans ce cas, comme dans celui où il n'y aurait pas eu recours préalable à la Commission Permanente de Conciliation, les Parties établiront de commun accord le compromis déferant le litige devant la Cour Permanente d'Arbitrage et désignant des arbitres. Le compromis déterminera nettement l'objet du différend, les compétences particulières qui pourraient être dévolues au Tribunal Arbitral, ainsi que toutes autres conditions arrêtés entre les Parties. Il sera établi par un accord séparé, soumis à la ratification des deux Gouvernements.

3. Le Tribunal Arbitral, chargé de statuer sur le différend, aura compétence pour interpréter les termes du compromis.

4. Si le compromis n'est pas arrêté dans les trois mois à compter du jour où l'une des Parties aura été saisie par l'autre de la demande d'arbitrage, les Parties constitueront un Tribunal spécial qui de plein droit établira les clauses du compromis.

Le Tribunal spécial sera constitué de la manière suivante:

Chaque Partie nommera deux arbitres dont l'un devra être pris sur la liste des membres de la Cour Permanente d'Arbitrage et choisie à l'exclusion de ses propres nationaux et de ceux qui ont été désignés par elle comme membres de ladite Cour. Les arbitres ainsi désignés choisiront ensemble le Président du Tribunal. En cas de partage des voix le Président de la Confédération Suisse sera prié de procéder à la désignation nécessaire.

5. La procédure applicable sera celle prévue par la Convention de La Haye du 18 octobre 1907 pour le règlement pacifique des conflits internationaux.

PARTIE II.

Conflits.

Article 18.

1. Toutes questions sur lesquelles les Hautes Parties Contractantes seraient divisées sans pouvoir les résoudre à l'amiable par les procédés diplomatiques ordinaires et dont la solution ne pourrait être recherchée par un jugement arbitral, ainsi qu'il est prévu par l'article 2 du présent Traité, et pour lesquelles une autre procédure de règlement ne serait pas déjà prévue par un Traité ou Convention en vigueur entre les Parties, seront soumises à la Commission Permanente de Conciliation.

2. À défaut d'accord entre les Parties sur la requête à présenter à la Commission, l'une ou l'autre d'entre elles aura la faculté de soumettre directement, après préavis d'un mois, la question à ladite Commission.

3. Jeżeli podanie pochodzi od jednej tylko ze Stron, będzie ono notyfikowane niezwłocznie przez tę ostatnią Stronę przeciwną.

4. Będzie stosowana procedura, przewidziana przez art. 7 al. 2 oraz art. 8 do 16-go niniejszego Traktatu.

Artykuł 19.

1. Jeżeli Strony nie mogą być pojednane, spór będzie, w drodze podania jednej ze Stron, wniesiony dla rozstrzygnięcia do Sądu Rozjemczego, który, w braku innego porozumienia między Stronami, złożony będzie z 5 członków wyznaczonych dla każdego poszczególnego wypadku stosownie do metody przewidzianej w art. 5 i 6-ym niniejszego Traktatu, dotyczących Komisji Koncyljacyjnej. Orzeczenie wydane przez ten Sąd Rozjemczy będzie obowiązujące dla Stron, które winny wykonać je z dobrą wiarą.

Artykuł 20.

1. Gdy dojdzie do arbitrażu pomiędzy Umawiającymi się Stronami zobowiązują się One zawrzeć w ciągu 6-ciu miesięcy, licząc od dnia w którym jedna ze Stron skierowała do drugiej żądanie o arbitraż, specjalny kompromis, dotyczący przedmiotu sporu oraz warunków procedury.

2. Jeżeli ten kompromis nie może być zawarty w terminie przewidzianym, jedna lub druga ze Stron, będzie miała prawo zwrócić się do Sądu Rozjemczego, utworzonego zgodnie z art. 19-ym, w drodze zwykłego podania. W tym wypadku Sąd Rozjemczy sam ustali odnośną procedurę.

CZĘŚĆ III.

Postanowienia ogólne.

Artykuł 21.

1. Gdyby Sąd Rozjemczy orzekł, że decyzja pewnej instancji sądowej lub wszelkiej innej władzy zależnej od jednej ze Stron Umawiających się włączając w to i trybunały administracyjne, jest całkowicie lub częściowo sprzeczną z prawem narodów i jeżeli prawo wewnętrzne tej Strony nie pozwalałoby lub pozwalało tylko w sposób niedostateczny uchylić w drodze administracyjnej skutki decyzji o której mowa, Stronie poszkodowanej udzielone zostanie sprawiedliwe zadośćuczynienie innego rodzaju.

Artykuł 22.

1. W ciągu trwania procedury koncyljacyjnej lub procedury rozjemczej, Strony Umawiające się powstrzymają się od wszelkich zarządzeń, które mogłyby szkodliwie odbić się na przyjęciu propozycji Stałej Komisji Koncyljacyjnej lub na wykonaniu orzeczenia rozjemczego.

Artykuł 23.

1. Spory, wynikłe co do interpretacji niniejszego Traktatu będą, z wyjątkiem odmiennego porozu-

3. Si la requête émane d'une seule des Parties, elle sera notifiée par celle-ci, sans délai, à la Partie adverse.

4. La procédure prévue par les articles 7 alinéa 2, et 8 à 16 du présent Traité sera applicable.

Article 19.

1. Si les Parties ne peuvent être conciliées, le conflit sera, à la requête d'une seule des Parties, soumis pour décision à un Tribunal Arbitral, qui, à défaut d'autre accord entre les Parties, sera composé de cinq membres désignés pour chaque cas particulier, suivant la méthode prévue aux articles 5 et 6 du présent Traité, en ce qui concerne la Commission de Conciliation. La sentence prononcée par ce Tribunal Arbitral sera obligatoire pour les Parties qui doivent l'exécuter de bonne foi.

Article 20.

1. Lorsqu'il y aura lieu à arbitrage entre elles, les Parties Contractantes s'engagent à conclure, dans un délai de six mois à compter du jour où l'une des Parties aura adressé à l'autre la demande d'arbitrage, un compromis spécial concernant l'objet du conflit, ainsi que les modalités de la procédure.

2. Si ce compromis ne peut être conclu dans le délai prévu, l'une ou l'autre des Parties aura le droit de saisir le Tribunal Arbitral, constitué en conformité de l'article 19, par voie de simple requête. Dans ce cas, le Tribunal Arbitral réglera lui-même la procédure à suivre.

PARTIE III.

Disposition générales.

Article 21.

1. Si le Tribunal Arbitral établissait qu'une décision d'une instance judiciaire ou de toute autre autorité relevant de l'une des Parties Contractantes, y compris les tribunaux d'administration, se trouve entièrement ou partiellement en opposition avec le droit des gens et si le droit interne de cette Partie ne permettait pas ou ne permettait qu'imparfaitement d'effacer par voie administrative les conséquences de la décision dont il s'agit, il sera accordé à la Partie lésée une satisfaction équitable d'un autre ordre.

Article 22.

1. Durant le cours de la procédure de conciliation ou de la procédure arbitrale, les Parties Contractantes s'abstiendront de toute mesure pouvant avoir une répercussion préjudiciable sur l'acceptation des propositions de la Commission Permanente de Conciliation ou sur l'exécution de la sentence arbitrale.

Article 23.

1. Les contestations, qui surgiraient au sujet de l'interprétation du présent Traité seront, sauf accord

mienia, poddane Stałemu Trybunałowi Sprawiedliwości Międzynarodowej.

Artykuł 24.

1. Traktat niniejszy będzie ratyfikowany i dokumenty ratyfikacyjne będą wymienione w Warszawie w czasie możliwie najkrótszym.

2. Traktat niniejszy wejdzie w życie w trzydziestym dniu po wymianie ratyfikacji i trwać będzie trzy lata począwszy od tej daty. Jeżeli nie będzie on wypowiedziany na 6 miesięcy przed upływem tego terminu, będzie uważany za wznowiony na taki sam okres czasu, i t. d.

3. Jeżeli, w chwili wygaśnięcia niniejszego Traktatu, jakiegokolwiek postępowanie w myśl i w zastosowaniu tego Traktatu byłoby w toku przed Stałą Komisją Koncyljacyjną lub przed Sądem Rozjemczym, postępowanie to będzie w dalszym ciągu prowadzone aż do jego ukończenia zgodnie z postanowieniami niniejszego Traktatu.

NA DOWÓD CZEGO wyżej wymienieni Pełnomocnicy podpisali niniejszy Traktat i wycisnęli na nim swe pieczęcie.

Sporządzono w Madrycie, w dwóch egzemplarzach, dnia 3 grudnia 1928 r.

(—) *J. Perłowski*

(—) *Estella*

PROTOKÓŁ DODATKOWY.

Ponieważ w chwili obecnej żaden spór nie istnieje między obydwojma Państwami, Strony Umawiające się, przy podpisaniu niniejszego Traktatu, nie złożyły żadnego oświadczenia, dotyczącego stosowania wstecz Traktatu, ponieważ kwestja ta nie nasuwa się.

Na dowód czego, Pełnomocnicy podpisali niniejszy Protokół.

Sporządzono w Madrycie, w dwóch egzemplarzach, dnia 3 grudnia 1928 r.

(—) *J. Perłowski*

(—) *Estella*

Zaznajomiwszy się z powyższym Traktatem i Protokółem Dodatkowym, uznaliśmy i uznajemy je za słuszne zarówno w całości jak i każde z zawartych w nich postanowień; oświadczamy że są przyjęte, ratyfikowane i potwierdzone i przyrzekamy, że będą niezmiennie zachowywane.

Na dowód czego wydaliśmy Akt niniejszy, opatrzone pieczęcią Rzeczypospolitej.

W Warszawie, dnia 23 grudnia 1929 r.

(—) *I. Mościcki*

Przez Prezydenta Rzeczypospolitej
Prezes Rady Ministrów:

(—) *Świtalski*

Minister Spraw Zagranicznych:
(—) *August Zaleski*

L. S.

contraire, soumises à la Cour Permanente de Justice Internationale.

Article 24.

1. Le présent Traité sera ratifié et les instruments de ratification en seront échangés à Varsovie dans le plus bref délai possible.

2. Le présent Traité entrera en vigueur le trentième jour après l'échange des ratifications et aura une durée de trois ans à partir de cette date. S'il n'est pas dénoncé six mois avant l'expiration de ce délai, il sera considéré renouvelé pour une période égale et ainsi de suite.

3. Si, lors de l'expiration du présent Traité, une procédure quelconque, en vertu et par application de ce Traité, se trouvait pendante devant la Commission Permanente de Conciliation ou devant un Tribunal Arbitral, cette procédure serait poursuivie jusqu'à son achèvement conformément aux stipulations du présent Traité.

EN FOI DE QUOI, les Plénipotentiaires sus-nommés ont signé le présent Traité et y ont apposé leurs cachets.

Fait à Madrid, en double exemplaire, le 3 décembre 1928.

(—) *J. Perłowski*

(—) *Estella*

PROTOCOLE ADDITIONNEL.

Aucune contestation n'existant actuellement entre les deux États, les Parties Contractantes, en signant le présent Traité, n'ont fait aucune déclaration concernant l'application rétroactive du Traité, puisque cette question ne se pose pas.

En foi de quoi, les Plénipotentiaires ont signé le présent Protocole.

Fait à Madrid, en double exemplaire, le 3 décembre 1928.

(—) *J. Perłowski*

(—) *Estella*

Après avoir vu et examiné lesdits Traité et Protocole Additionnel, Nous les avons approuvés et approuvons en toutes et chacune des dispositions qui y sont contenues; déclarons qu'ils sont acceptés, ratifiés et confirmés et promettons qu'ils seront inviolablement observés.

En Foi de Quoi, Nous avons donné les Présentes, revêtues du Sceau de la République.

A Varsovie, le 23 décembre 1929.

(—) *I. Mościcki*

Par le Président de la République
Le Président du Conseil des Ministres:

(—) *Świtalski*

Le Ministre des Affaires Étrangères:
(—) *August Zaleski*

L. S.